

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 203/2022-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Kristínou Absolonovou, advokátkou, Na Revíne 37, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 66 Ek 921/2020 z 30. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a priznať jej finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 203/2022-21 zo 6. apríla 2022 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky ako oprávnenej bolo na okresnom súde vedené exekučné konanie o vymoženie 1 264,02 eur s príslušenstvom proti povinnej [REDACTED]. Na základe návrhu povinnej na zastavenie exekúcie okresný súd

uznesením č. k. 66 Ek 921/2020 z 20. mája 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom exekúciu zastavil v časti istiny, v časti úrokov z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 711,01 eur od 15. novembra 2011 do zaplataenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 13 % ročne zo sumy 533,01 eur od 22. októbra 2010 do zaplataenia a v časti trov súdneho konania vo výške 18,08 eur. Súd považoval za preukázané, že povinná uhradila svoj dlh v čase pred podaním návrhu sťažovateľky na vykonanie exekúcie.

4. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala, že k úhrade sumy 711,01 eur zo strany oprávnenej nedošlo a vyšší súdny úradník rozhodol na základe falošnej poštovej poukážky predloženej povinnou. Skutočnosť, že k údajnej platbe nikdy nedošlo, preukázala výpisom z jej bankového účtu a zároveň poukázala na to, že identickú poštovú poukážku predložila povinná aj v inom exekučnom konaní.

5. Okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom sťažnosť sťažovateľky zamietol. Konštatoval, že tvrdeniam o falošnej poštovej poukážke nie je možné priznať právnu ochranu, keďže súd nemá žiadnu pochybnosť o jej pravosti a tvrdenia sťažovateľky preto zostali v konaní nepreukázané. Tvrdenie sťažovateľky o údajnom neprijatí tejto platby sú podľa súdu bez právneho významu, keďže faktúrou VF/05/351 bola sťažovateľkou vyúčtovaná práve suma 711,01 eur, ktorú povinná prostredníctvom predloženej poštovej poukážky uhradila. Súd vyhodnotil poštovú poukážku ako listinný dôkaz vo vzájomnej súvislosti s listinným dôkazom faktúrou č. VF/05/351 znejúcou na rovnakú sumu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, argumentujúc, že

- a) okresný súd sa vôbec nevysporiadal s jej tvrdením, že k úhrade sumy 711,01 eur zo strany povinnej nikdy nedošlo, čo preukazovala úplným výpisom všetkých prijatých platieb na jej bankový účet, ktorý okresný súd odignoroval;
- b) zároveň sa odmietol zaoberať aj jej argumentom, že predložená poštová poukážka je falošná. Rovnaké dôkazy povinná použila aj v inom exekučnom konaní na preukázanie splatenia iného dlhu z iného exekučného titulu;
- c) skutkové závery uvedené v napadnutom uznesení nie sú podľa sťažovateľky založené na riadne overených dôkazoch a zároveň nie sú ani spoľahlivo odôvodnené;
- d) preto napadnuté uznesenie okrem nesprávneho právneho posúdenia a nesprávnych skutkových záverov trpí aj vadou arbitrárnosti a absencie riadneho odôvodnenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

7. Zákonná sudkyňa k ústavnej sťažnosti uviedla, že odôvodnenie napadnutého uznesenia považuje za zákonné. Napriek zneniu § 202 ods. 2 Exekučného poriadku súd reagoval na argumenty sťažovateľky týkajúce sa falošnej poštovej poukážky, v tejto súvislosti odkázala zákonná sudkyňa na odôvodnenie napadnutého uznesenia. Vo vzťahu k údajnému nesprávne právne posúdeniu prijatému pri hodnotení výpisu z účtu sťažovateľky za november a december 2011 nad rámec

odôvodnenia doplnila, že na riadne preukázanie nepripísania predmetnej sumy 711,01 eur v prospech bankového účtu sťažovateľky nemohol okresnému súdu postačovať len výpis za dané mesiace, keďže nebolo možné vylúčiť, že k pripísaniu uvedenej sumy mohlo dôjsť aj neskôr. Na riadne unesenie dôkazného bremena bolo povinnosťou sťažovateľky predložiť okresnému súdu výpis z bankového účtu za celé obdobie od platby poštovou poukážkou až do začatia exekučného konania. Z dôvodu neunesenia dôkazného bremena považoval okresný súd tvrdenia sťažovateľky o údajnom neprijatí platby s poukazom na poštovú poukážku predloženú povinnou bez právneho významu.

8. Povinná, proti ktorej bolo vedené exekučné konanie, uviedla, že na základe trestného oznámenia sťažovateľky prebehlo pred Obvodným oddelením Policajného zboru, útvaru vyšetrovania Banská Bystrica pod ČVS:ORP-0599/02-BB-2021 konanie, ktoré bolo zastavené. Ďalej uviedla, že 14. novembra 2011 okrem predmetnej sumy 711,01 eur uhradil na účet sťažovateľky aj sumu 276,51 eur. Z uvedeného dôvodu nebola na účet sťažovateľky pripísaná suma 711,01 eur (touto skutočnosťou sťažovateľky odôvodňuje svoje tvrdenie o tom, že predložená poštová poukážka bola falošná), ale celková suma 987,52 eur, čo vyplýva aj zo sťažovateľkou predloženého výpisu z účtu.

9. Sťažovateľka do dňa rozhodovania ústavného súdu nevyužila možnosť vyjadriť sa k vyjadreniu okresného súdu a zúčastnenej osoby, ktoré jej boli doručené 10. mája 2022.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

10. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky označených v bode 1 tohto nálezu napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu o čiastočnom zastavení exekúcie. Predmetom prieskumu ústavného súdu bola otázka, či odôvodnenie rozhodujúceho skutkového záveru o úhrade vymáhanej sumy 711,01 eur povinnou pred podaním návrhu na začatie exekúcie zodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia tak, ako ho predpokladajú ústavné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti stabilne uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva zásada voľného hodnotenia dôkazov (I. ÚS 67/06). Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, listiny, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné

garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 889/2018).

13. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

14. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

15. Odôvodnenia rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu (rovnako aj odôvodnenie rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka napadnutého sťažnosťou a odôvodnenie rozhodnutia sudcu o takejto podanej sťažnosti, pozn.) pritom nemožno posudzovať izolovane s tým, že odpovede vyplývajúce z týchto oboch rozhodnutí musia jasne a zrozumiteľne podať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Len také rozhodnutia, ktoré jasne rozlišujú medzi otázkami skutkovými a právnymi, ktoré vystihujú podstatu riešenia týchto otázok, sú spôsobilé viesť k realizácii základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 177/2021).

16. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a obsahu spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 66 Ek 921/2020 ústavný súd zistil, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opakuje argumentáciu, ktorú uplatnila už vo vyjadrení k návrhu povinnej na zastavenie exekúcie a v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o čiastočnom zastavení exekúcie. Z bodu 13 odôvodnenia uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom 20. mája 2021 vyplýva, že súd mal na základe povinnou predložených poštových poukážok (ktoré obsahujú číslo účtu totožné s číslom účtu uvedeného vo faktúrach, ktoré vyhotovila sťažovateľka) za preukázané, že povinná po vydaní exekučného titulu plnila povinnosť (553,01 eur a 711,01 eur), ktorá jej bol exekučným titulom uložená, hoci sťažovateľka namietala úhradu sumy 711,01 eur. K argumentácií týkajúcej sa nepripísania tejto sumy na účet sťažovateľky a ňou predložených výpisov sa ďalej nevyjadruje. K námietke, že povinná predložila totožnú poštovú poukážku aj v inom exekučnom konaní, uvádza, že je bez právneho významu, keďže sa zaoberá iba skutočnosťami ktoré sú relevantné v predmetnom exekučnom konaní. V bode 12 odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd doplnil, že tvrdeniam sťažovateľky o údajnej falošnej poštovej poukážke (ktoré zostali v konaní nepreukázané) nie je možné priznať právnu ochranu, keďže súd nemal žiadnu pochybnosť o pravosti predloženej poštovej poukážky (ktorá bola ako listinný dôkaz vyhodnotená vo vzájomnej súvislosti s listinným dôkazom – faktúrou č. VF/05/351 znejúcou na rovnakú sumu). Bez právneho významu bolo podľa názoru okresného súdu aj tvrdenie sťažovateľky o údajnom neprijatí platby.

K námietke sťažovateľky, že povinná poštovú poukážku predložila aj v exekučnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 Ek 1043/2020 ako dôkaz o úhrade faktúry č. VF/06/586 znejúcej na sumu 276,50 eur, okresný súd uviedol, že zákonný sudca v predmetnej exekúcii nemá na vyhodnotenie dôkaznej situácie v uvedenej exekúcii žiadny dosah.

17. Vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti okresný súd nad rámec už uvedeného odôvodnenia doplnil, že na riadne preukázanie neprípísania predmetnej sumy 711,01 eur v prospech bankového účtu sťažovateľky nemohol okresnému súdu postačovať len výpis za dané mesiace, keďže nebolo možné vylúčiť, že k pripísaniu uvedenej sumy mohlo dôjsť aj neskôr. Na riadne unesenie dôkazného bremena bolo povinnosťou sťažovateľky predložiť okresnému súdu výpis z bankového účtu za celé obdobie od platby poštovou poukážkou až do začatia exekučného konania.

18. Tieto dôvody neunesenia dôkazného bremena však z odôvodnenia rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom ani napadnutého uznesenia nevyplývajú. Odôvodnenie rozhodnutí by však malo byť pre sťažovateľku, ale aj pre nezaujatého pozorovateľa jasnou a zrozumiteľnou odpoveďou na skutkovo relevantnú otázku, keďže odpoveď, ktorá nezohľadňuje argumentáciu sťažovateľky a celkom mechanicky parafrázuje len proti jej verzii svedčiace dôkazy s následným mechanickým záverom o neunesení dôkazného bremena, nie je spôsobilá čo i len čiastočne reagovať na argumentáciu sťažovateľky (porov. III. ÚS 177/2021).

19. Odôvodnenie napadnutého uznesenia vykazuje nedostatky, na ktoré sťažovateľka poukazuje, keďže z neho nie sú zjavné konkrétne dôvody neunesenia dôkazného bremena sťažovateľkou. Po oboznámení sa s vyjadreniami okresného súdu a zúčastnenej osoby možno konštatovať, že tam uvádzané dôvody sú objektívne spôsobilé odôvodniť neunesenia dôkazného bremena sťažovateľkou a okresný súd pochybil, ak ich vo svojom uznesení neuviedol. Ústavný súd však vzhľadom na uprednostnenie princípu racionality v konaní o ústavnej sťažnosti nepovažuje za hospodárne rušiť napadnuté uznesenie len pre účely jeho doplnenia, keďže by odstránenie tohto procesného nedostatku nebolo spôsobilé ovplyvniť situáciu sťažovateľky v jej prospech. Napriek už uvedenému sa okresným súdom ustálený skutkový stav veci plynúci z vykonaného dokazovania nejaví ako arbitrárny alebo ústavne neudržateľný, osobitne s prihliadnutím na skutočnosť vyplývajúcu z príloh k ústavnej sťažnosti. Z tej vyplýva, že 16. novembra 2011 bola na účet sťažovateľky pripísaná suma 987,52 eur, z čísla účtu [REDACTED], označená konštantným symbolom 998 (zúčtovanie súpisiek poštových poukážok), pričom povinná mala sťažovateľke 14. novembra 2011 hradiť sumu 711,01 eur na základe faktúry č. VF/05/351 a sumu 276,50 eur na základe faktúry č. VF/06/586. Ústavný súd tak vyhodnotil, že procesné pochybenie okresného súdu v okolnostiach tejto veci nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu.

20. Ústavný súd dopĺňa, že dokazovanie je výlučnou doménou všeobecných súdov a je na ich úvahe, či skutočnosti boli dostatočne preukázané alebo či je potrebné v dokazovaní pokračovať pri zachovaní princípov procesnej ekonómie. Skutočnosť, že okresný súd nepovažoval tvrdenia sťažovateľky za právne relevantné pre rozhodnutie vo veci, neznamená, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

21. V nadväznosti na dôvody formulované ústavným súdom v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto nálezu dospel ústavný súd k záveru, že ústavnej sťažnosti nemožno vyhovieť. Aj napriek skutočnosti, že v čase prijatia ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie neboli ústavným súdom zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde,

po následných vyjadreniach účastníkov konania a po preskúmaní spisového materiálu k základnému konaniu vedenému pred okresným súdom je možné konštatovať, že napadnutým uznesením okresného súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v ich materiálnom zmysle.

22. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Vzhľadom na to, že ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyhovené nebolo, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ostatnými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 8. júla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu